

kommentár

Clinton (is) elindult

A választási kampány közepén Bill Clinton kézen fogta Hillaryt, a feleségét, és elindult Ázsiába. Készítése egyértelmű: a mérsékelt belpolitikai eredmények után, a Boszniában akadozó béketeremtés és újjáépítési nehézségek ismeretében, újra magára akarja vonni a figyelmet. Mert a külpolitikában lehet igazán látványos dolgokat művelni. Ezt jól tudja a Fehér Ház lakója is.

Persze, nem szabad elbagatelizálni a dolgot. Ez az ázsiai út igen komoly kérdések (vagy inkább problémák) tárgyalását hivatott nyélbe ütni, mégpedig abban a térségben, amelyben manapság igen furcsa dolgok történnek. A kommunista Phenjan ugyanis a közelmúltban felmondta a két Korea közötti 1953-ban aláírt tűzszüneti megállapodást, Kína nemrégiben látványos hadgyakorlatot tartott Tajvan közelében (véletlenül éppen akkor, amikor a szigeten választásokat tartottak...), az oroszoknál pedig szintén kampányolnak, elnökválasztás lesz júniusban, amelynek végkimenetelére nem mellékes az amerikaiak számára sem.

Egyszóval van gond bőven. Az amerikai elnök ázsiai körútjának első állomásán máris éptő jellegű javaslattal állt elő: négyoldalú tárgyalásokat kezdeményez, s ezen a két Korea, Kína és az Egyesült Államok venne részt. Azt is igyekezett hangsúlyozni az amerikai elnök, hogy szívéjük Dél-Korea biztonsága. Ez nyilvánvalóan üzenetet is jelentett egyben az észak-koreai rezsimnek, amely az országban lévő nyomorúságos állapotok (éhség, prostitúció és a bűnözés elterjedése) miatt az elmúlt hetekben – figyelemelterelő szándékkal – igen veszélyes lépésekre szánta el magát: katonai erővel próbálja megfélemlíteni a déli szomszédot.

A következő állomás Japán. Clinton az ötödik amerikai elnök – Gerald Ford, Carter, Reagan, Bush után –, aki a Felkelő nap országába látogat. A megbeszélés témáját itt is a biztonságpolitikai kérdések képezik, amelyek – japán közlés szerint – nem csak a szigetország védelmét, hanem az egész Csendes-óceáni térség stabilitását hivatott előmozdítani.

Hogy a harmadik állomáson, Oroszországban mi lesz a téma, az sem lehet titok: Jelcin újráválasztásának támogatása. Az amerikaiak ugyan nem biztosak abban, hogy éppen a jólfészült mostani elnök a legjobb jelölt egy ekkora ország vezetésére, de az elnökjelöltek listáját végig böngészve, újfent rájönnek: azok között mégis Jelcin a legjobb...

Clinton utazik, a mosoly nem hervad le az arcáról, s közben arra gondol, hogy: mennyi probléma van ebben a világban! De azért mégis jó elnöknek lenni. Ezért is indult el (ő is) az elnöki székért folytatott harcban. Lehet, hogy az ázsiai körút újabb szavazatokat hoz a számára?

Josiane Ferenc

Orosz jelöltek

● Moszkva (MTI)

Lezárult az orosz elnökválasztási kampány első szakasza. Kedd estig kellett a jelölteknek leadniuk az indulásukat támogató legalább egymillió aláírást. Négy biz-

tos induló van, miután Jelcin elnököt, a kommunista Zjuganovot, a szélsőjobboldali Zsirinovszkijt és Gorbacsov exelnököt már bejegyezte a központi választási bizottság.

● Genf (MTI)

A világ legszegényebb 48 országa nem fog tudni élni a világereskedelemben liberalizálása kínálta lehetőségekkel, mert eladósodott és felkészületlen – áll az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciájának, az UNCTAD-nak Genfben közzétett friss jelentésében. A jelentés készítői azzal számolnak, hogy a legszegényebbek magukra maradnak, sőt egyenesen elszigetelődnek a dinamikus növekvő világ-gazdaságban.

A világ legszegényebbei az elmúlt két évben viszonylag jól fejlődtek ugyan, átlagos növekedésük meghaladta a három százalékot is. Különösen az afrikai harminchármanak kedvezett termékeik stabil világgazdasági ára. Ez segítette hozzá őket a 2,2-

● Jelentés világunk legszegényeiből

Felkészületlenül, eladósodva

százalékos növekedéshez. Az ázsiai legszegényebbek még jobban, 4,6 százalékkal növekedtek. Bár az idén valószínűleg csökken majd termékeik ára a világgazdaság várhatóan az idén is tartani tudják az utóbbi két év növekedési ütemét, hacsak nem történik súlyos visszaesés a gabonatermésben. Hosszú távú kilátásaik viszont már korántsem ilyen rózsásak – áll a „Least Developed Countries 1996 Report” című jelentésben. Az UNCTAD szakértői ugyanis úgy látják, hogy nagyon sok olyan alkalom elszalaszthatnak, amelyeket a kereskedelem liberalizálása kínálna. Néhányan közülük – például Angola, Kambodzsa, Ruanda – már az utóbbi évtizedekben

● Amerikai-dél-koreai javaslat

Békeszerződést a félszigeten!

Bill Clinton és Kim Jung Szam. (MTI Telefó)

● Tokió (MTI)

Négyoldalú tárgyalásokat javasolt a koreai tartós béke megteremtésére Bill Clinton amerikai és Kim Jung Szam dél-koreai elnök.

A két vezető kedden a dél-koreai Csedzsü szigetén találkozott. Tárgyalásukról kiadott nyolcpontos közös közleményük szerint az 1953-ban aláírt, Phenjanban érvénytelennek tekintett tűzszüneti megállapodást a négyoldalú tárgyalások eredményeként megkötendő bé-

keszerződés válhatná fel. Ezekre a tárgyalásokra a javaslat szerint a két Korea, az Egyesült Államok és Kína venne részt. Az amerikai elnök Csedzsü szigetén újból megerősítette, hogy az Egyesült Államok garanciát vállal Dél-Korea biztonságára.

Bill Clinton és Kim Jung Szam elutasította azt a phenjani követelést, hogy csak az Egyesült Államok és Észak-Korea tárgyaljon egymással a rendezésről. A négyoldalú tárgyalás abban jelent újdonságot, hogy lényegében a két Korea tárgyalna, a nagyha-

talmak csak segítséget nyújtanának, mivel a „félsziget tartós békéjéért a koreai népek kell megteremtenie”. Amíg nem jön létre a tartós béke, a tűzszüneti egyezménynek érvényben kell maradnia – szögezték le.

A hírek szerint ezt az eredetileg Szöulból származó javaslatot Washington már eljuttatta Phenjanba.

Japán és Oroszország az előzetes diplomáciai egyeztetéseken támogatta az elképzelést, s Moszkva jelezte, hogy valamilyen formában szeretne bekapcsolódni a tár-

gyalásokba. Bill Clinton kedden már tovább utazott Japánba, ahol szintén a biztonsági kérdések állnak tárgyalásai középpontjában. A két ország vezetői várhatóan kibővítik a négy évtizede érvényben lévő japán-amerikai biztonsági szerződést. Az a szándék vezérli a két felet, hogy az együttműködés ne csak Japán védelmét szolgálja, hanem „az ázsiai és a csendes-óceáni biztonságot, sőt, a világ békéjét is” – jelentette ki kedden Ikeda Jukihiko japán külügyminiszter.

Hány napos lesz a háború?

● Jeruzsálem, Tirusz, Bejrút (MTI)

Két libanoni katonát ölt meg kedden reggel a libanoni Vádi Dzsilo közelében egy izraeli helikopter. Ugyancsak az izraeli légierő rakétákkal lőtte Bejrút déli elővárosait, amelyekbe az Izrael ellen harcoló fegyveres csoportok fészkeltek be magukat. Az Irán-barát Hezbollah-gerillák ugyanakkor háromszor is támadást intéztek észak-izraeli célpontok ellen. A Tirusz (Szúr) környéki Vádi Dzsilo körzetében helikopterről páncéltörő rakétával megölt libanoni katonák személyében a libanoni hadsereg első ízben

szenvedett embervesztéséget azóta, hogy az izraeli hadsereg akciókba kezdett.

Az izraeli hadsereg előzőleg felszölytötte a Tirusz környéki falvak valamennyi lakóját, hogy hagyják el lakhe-lyüket, és azzal fenyegetőzött: lőni fog minden gyanús járműre. Mint ilyenre figyelt fel az izraeli helikopter a libanoni katonák járművére, amelyet először igyekezett kilőni. Mikor annak utasai egy épületbe menekültek, a helikopter kilőtte a halált okozó rakétát.

● Kairó (MTI)

Jasszer Arafat palesztin vezető kedden Kairóban

Hoszni Mubarak egyiptomi elnökkel megvitatta a dél-libanoni helyzetet – az izraeli légitámadások problémáját –, valamint a palesztin önkormányzat kiterjesztésének útjában álló akadályokat. A találkozó után Amr Musza egyiptomi külügyminiszter lényegében arra szorítkozott, hogy megerősítette: kormánya szerint Dél-Libanonban tűzszünetet kell elrendelni, s kímélni kell a polgári lakosságot a légi és tüzérségi támadásoktól. Úgy véli: Izraelnek és a Hezbollahnak vissza kellene térnie az 1993. júliusi „egyezséghez”, azaz kölcsönösen tartózkodniuk polgári célpontok táma-

dásától, Izraelnek pedig emellett – a Biztonsági Tanács 425. számú határozatával összhangban – ki kell vonulnia Dél-Libanonból.

● Szidon (MTI)

Az izraeli légierő vadászbombázói tegnap négy hullámban támadtak Dél-Libanonban egy települést, ahol Nabih Berri, a libanoni parlament elnöke lakik. Ezt a libanoni rendőrség közölte ma délután. Berri háza a Bejrúttól 80 kilométerre délre lévő Mszajleh településen van. Nabih Berri a támadás idején nem tartózkodott otthon – közölték bejrúti parlamenti források.

hírek

Rajka-Oroszvár: új határátkelő

● Pozsony (MTI)

A szlovák kormány jóváhagyta, hogy magyar-szlovák-osztrák határ térségben, a Rajka-Oroszvár közti határátkelő közelében 1997-ig új határátkelő épüljön, amely az M15-ös új magyar autópálya-szakasz és az időközben megépülő D1-es szlovák autópálya csatlakozó forgalmát lesz hivatott szolgálni. A pozsonyi döntés szerint az objektum megépítését célzó kormányközi tervezetet rövidesen eljuttatják a magyar kormányhoz.

Csernobil emlékezete

● Párizs (MTI)

Április 26-án harangszóval emlékeznek majd meg az egész világon a csernobili katasztrófa 10. évfordulójáról.

Az UNESCO felkérte negyven ország több mint 26-án este rendezzen ingyenes harangjáték-koncertet a tragikus esemény áldozatainak emlékére. A szervezet illetékesei szerint ez lesz az első eset, hogy egyszerre szólaltatják majd meg a Föld összes harangjátékát. A nagyszabású megemlékezésbe bekapcsolódik Oroszország, Ukrajna és Fehéroroszország összes temploma, a cseh főváros vezetése pedig a prágai harangok megszólaltatását tervezi. Az UNESCO adatai szerint Franciaországban több mint 70, Hollandiában 110, az Egyesült Államokban pedig mintegy 100 harangjáték működik majd.

A katalánoknak „udvarolnak”

● Madrid (MTI)

Fokozatosan formát ölt és tartalommal telik meg az a megállapodás, amelynek alapján a spanyol konzervatív Néppárt (PP), a márciusi általános választások győztese, megszerezheti a katalán nacionalista Convergencia i Unió (CiU) parlamenti támogatását. I. János Károly király kedden hivatalosan is megbízta a PP elnökét, José María Aznart a kormányalakítással.

Urali titok

● Washington (MTI)

Amerikai sajtóértesülések szerint az orosz katonai vezetés utasítására folytatódna egy hatalmas, földalatti katonai komplexum építési munkálatai az Uralhegyek déli részében, a belorecki körzetben. A hidegháborús időszakra emlékeztető módon titokban épülő komplexum rendeltetéséről egyelőre csak bizonytalan találgatások folynak washingtoni kormánykörökben, mert az oroszok nem hajlandók részletes felvilágosítást adni a nagyszabású katonai beruházásról.

A komplexum felépítéséhez még a Brezsnyev-érában kezdtek hozzá. A munkálatokat amerikai műholdak is észlelték. Elképzelhető, hogy a készülő létesítmény föld alatti parancsnoki-irányító pontnak szánják, de az sem kizárt, hogy titkos fegyvergyár van épülőfélben.

képviseli, s jellemző, hogy néhány vállalat nemhogy beruházna Afrikában, hanem kivonul onnan, és inkább a fejlődő ázsiai és latin-amerikai piacokon lesi hasznát.

Az UNCTAD jelentése szerint a világ legszegényebb 48 országa a következő: Afganisztán, Angola, Banglades, Benin, Bhután, Burkina Faso, Burma, Burundi, Kambodzsa, A Zöldfoki szigetek, a Közép-Afrikai Köztársaság, Csád, Comore, Dzsibuti, Egyenlítői-Guinea, Eritrea, Etiópia, Gambia, Guinea, Bissau-Guinea, Haiti, Kiribati, Laosz, Lesothó, Libéria, Madagaszkár, Malawi, a Maldív Köztársaság, Mali, Mauritánia, Mozambik, Nepál, Niger, Ruanda, Samoa, Sao Tomé és Príncipe, Sierra Leone, a Salamon-szigetek, Szomália, Szudán, Togó, Tuvalu, Uganda, Tanzánia, Vanuatu, Jemen, Zaire és Zambia – idézte a Reuter.

nyebbek jövőjét – mint írják – a „külső kényszerítő körülmények miatt”.

Utálnak a világgazdaságban a legszegényebb országokba is áttelepszni a munkáigényes termékek előállítását.

A szakértők előnyöket és hátrányokat mérlegelve összességében mégis borúlátóan ítélik meg a legszegényebbek jövőjét – mint írják – a „külső kényszerítő körülmények miatt”.

A fejlődő országokba irányuló működőtőke-beruházás az összes működőtőke-beruházás egy százalékát